

NYTT

SNYGGARE FINISH

Både spjälor och stolpar har försetts med frästa dekorativa spår. De är bara som prydnad men ger staketet ett lyft. Nu är det mycket elegant!

NYTT

VATTEN RINNER BORT

På den nya versionen rinner vattnet snabbare bort eftersom allt vågrätt trä har fasats av och för att vi har fräst en droppkant på undersidan av träet. Då bildar vattnet lättare droppar som rinner av.

NYTT

LÄTTARE ATT RESA

På 1998-modellen skulle man stämma ut för de vågräta spikreglarna. Det gav bättre stabilitet men verkade avskräckande för många. Därför använder vi i dag beslag och skruvar till fogningen.

NYTT

ENKLARE UNDERHÅLL

Alla spjälor har kapats med spetsig underkant för att vattnet lättare ska droppa av. När staketet ska målas på nytt om några år går det snabbare.

**Så här
reser vi
staketet**

2016

SVÅRIGHETSGRAD

Arbetet är ganska lätt och medför en del serieproduktion. Det kan vara knepigt att resa staketet eftersom du tvingas anpassa det efter marken.

LÄTT

SVÅRT

TIDSÅTGÅNG

En vecka. Material till 10–12 meter staket görs på en eller två dagar. Grundning och målning tar ett par dagar och uppsättning en dag.

PRISBILD

Vi har rest drygt 10 meter staket för cirka 5000 kr.

För 18 år sedan reste vi ett elegant och långtidshållbart staket – utan att använda tryckimpregnerat trä och det målades utan giftiga lösningsmedel. Det var ett experiment som vi lärde oss av. **Nu gör vi det perfekta staketet ännu bättre.**

Perfekt staket 18 år senare

För nästan 20 år sedan reste vi ett klassiskt staket och vi använde varken tryckimpregnerat trä eller organiska lösningsmedel. Vi satsade på prima material och genuina hantverksmetoder och vi skrev att det var ett experiment. Artikeln infördes i nr 10/1998 och den finns fortfarande på vår webbplats. Nu – nästan 20 år senare – kan vi konstatera att experimentet lyckades tämligen bra.

Staketet har överlevt två orkaner, flera iskalla vintrar och åtskilliga solskenstimmar utan att visa tecken på trötthet eller nedbrytning. Så vi tors verkligen lova att staketet håller i 20 år. Säkert också i 30 år och kanske rent av i 40 år. Och det är en mycket lång tid för ett staket. Kan vi göra det ännu bättre? Kan vi göra det lite enklare att resa och underhålla? Ja, det kan vi så därför skapar vi en version 2.0.

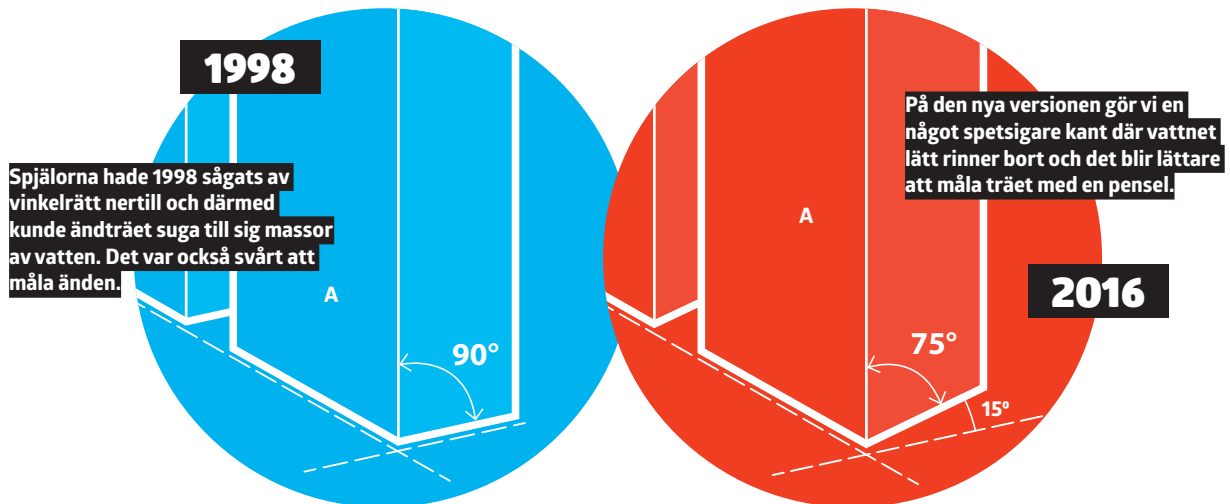
De flesta ändringarna handlar om att leda bort vatten snabbare från staketet, framför allt från de vågräta ytorna. Regn- och smältvatten sliter tillsammans med is hårt på färgen och träet. Därför rekommenderar vi ännu större fasning och ett fräst spår under kanten.

Mer behövde vi inte ändra med tanke på hållbarheten. Men vi ändrar lite i konstruktionen för att göra staketet både billigare och enklare att montera. Vi har dessutom förbättrat finishen genom att fräsa spår i både spjälor och stolpar. Det ära för prydnadens skull. Men det blev snyggt! □

Så här reste vi staketet 1998

Spjälorna suger till sig mindre vatten

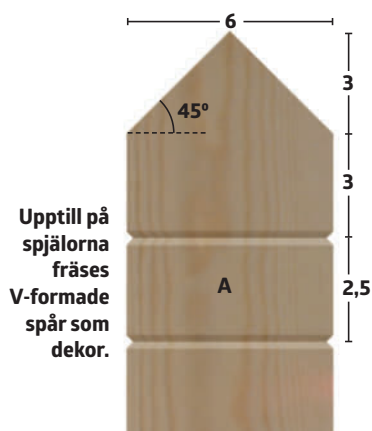

Snygga spjälor för ett lågt pris

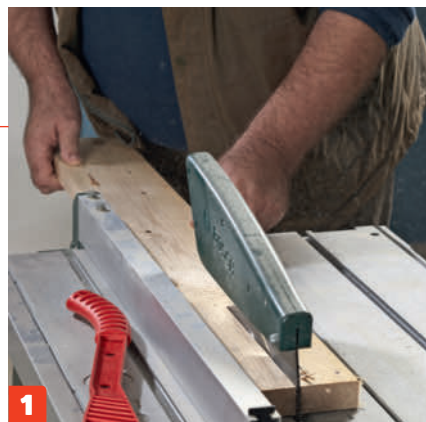
Vi använde för 16 år sedan 22 x 70 mm hyvlad lärk. Det är ett träslag som är dyrt och det är inte nödvändigt med lärk. Denna gång har vi köpt sågat virke som har finhyvlat, kluvi på längden och sedan kapats 95 cm långt. Hyvlingen och sågningen resulterade i att våra spjälor blev 22 x 60 mm av acceptabel kvalitet.

Planhyvlat trä kostar 40 kr metern. Vi gav endast 15 kr. Det sparade vi ett par tusen kronor på!

Den undre kortändan av spjälorna sågas av lite spetsigt. Se ovan.

Det går åt cirka 10 spjälor per meter staket och då är det bra att vi kan kapa dem enkelt med kap- och geringssågen när den ställts in ordentligt.

De hyvlade brädorna klyvs på längden.

Det gör du lättast med en bordscirkelsåg. Har du ingen sådan kan du använda en vanlig cirkelsåg.

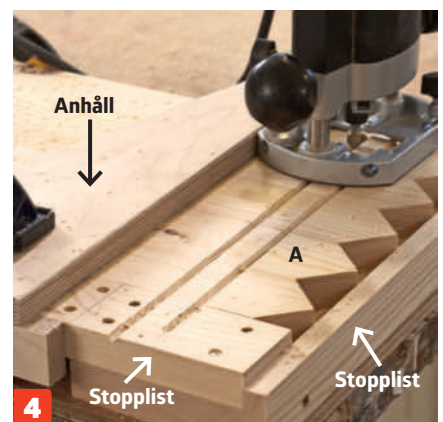
Kap- och geringssågen ställs in för serieproduktion med en fastspänd kloss som sågstopp.

Då går det snabbt att såga av spjälorna när de har lagts upp.

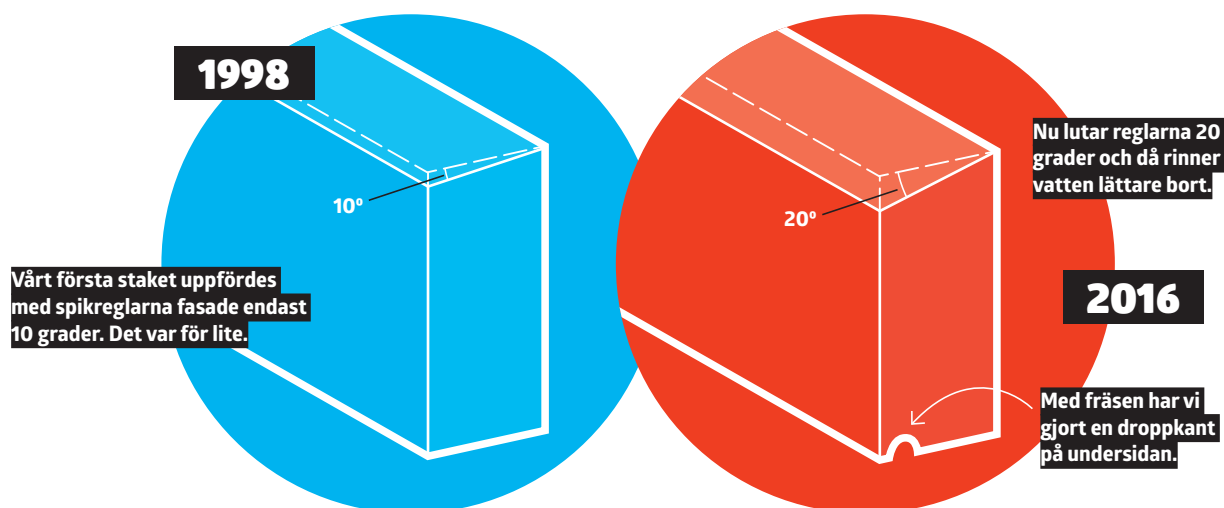
Den nedre änden på spjålan A sågas av i 15 grader.

Vinkla sågen så att den inte går igenom den bakre kanten utan i stället ut via kortändan på spjålan. Då fastnar färgen lättare när spjålan målas.

I alla spjälor fräses ett V-format spår som ska vara cirka 4 mm djupt. Vi bygger upp en ram för fem spjälor så att de ligger stadigt när vi för handöverfräsen längs ett anhåll, som fästs på ramen.

Vatten leds snabbare bort från nästan vågrätt trä

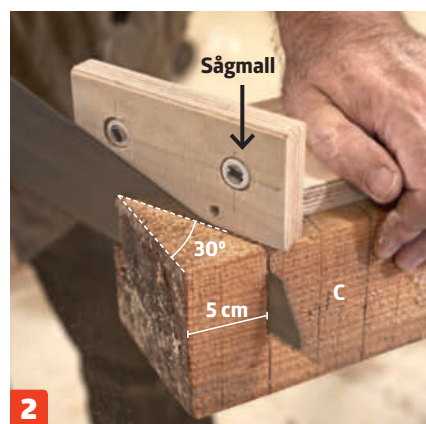
Stolparna är även nu av kärnvirke

På vårt gamla staket var det de vågräta spikreglarna som var det stora problemet. Det var de som oftast krävde ny färg. Färgen nöttes snabbt bort av frost, tö, frost igen osv. så därför ska vattnet snabbare rinna bort från ovansidan. Det åstadkommer vi genom att öka lutningen och genom att fräsa ett spår där vattnet lätt släpper träet.

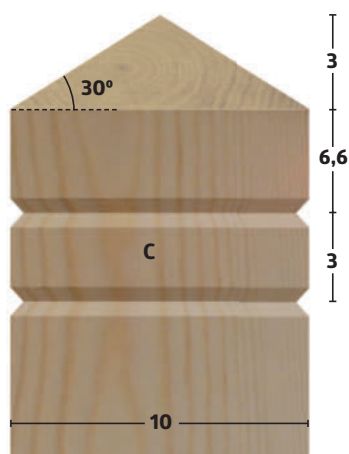
Reglarna var 1998 av lärkträ. Nu väljer vi gran. Stolparna, som ska ner i marken, är fortfarande av rejält 100 x 100 mm lärkträ.

På undersidan av de vågräta reglarna B fräser vi ett spår. Vi gör det 5-6 mm djupt och använder en 8 mm skaftfräs med hålkälsform. Spåret fräses 8 mm från träets ena sida.

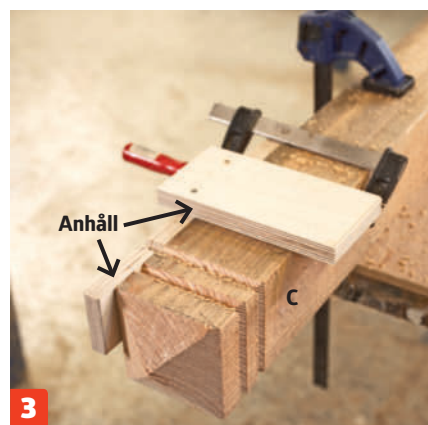
Stolparna C sågas av snett upptill. Det gör vi med fogsvans eftersom träet är för tjockt för vår kap- och geringssåg. För att få snygga spår som är likadana snickrar vi först en liten sågmall.

Stolparna C levereras sågade så vi slipar dem först med korn 60 innan vi fräser och sågar spår.

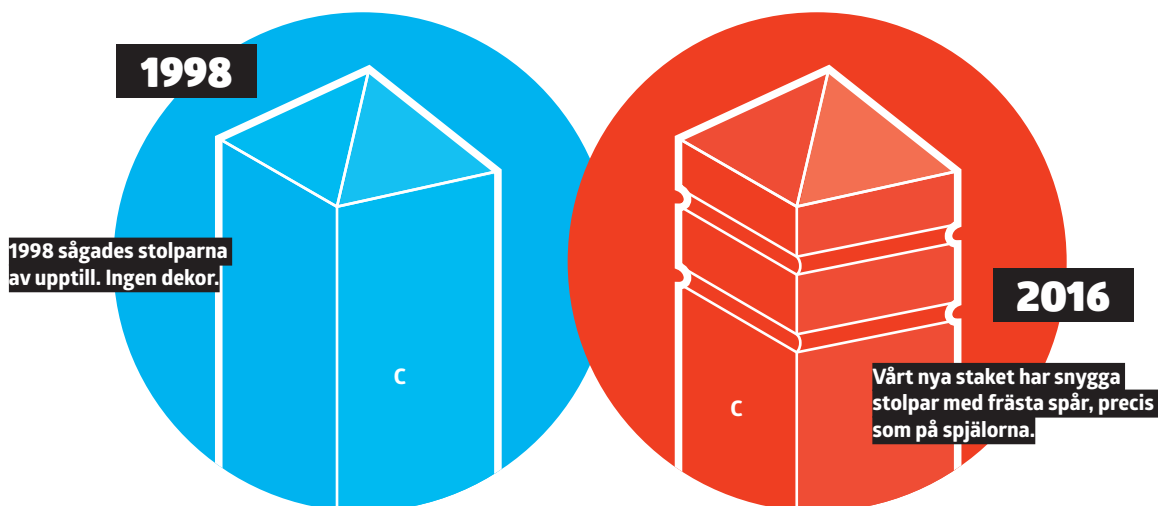

Med en fasad ovansida rinner vatten snabbt ner längs sidan. På undersidan ser det frästa spåret till att vattnet droppar av.

Spåren i stolparna C fräser vi också med ett V-format frässkaft. Varje spår görs 5-6 mm djupt. Stolparna är inte så raka att vi kan lägga flera vid sidan av varandra, utan vi fräser dem en och en längs ett anhåll.

Nu med snickarglädje – rena prydnaden

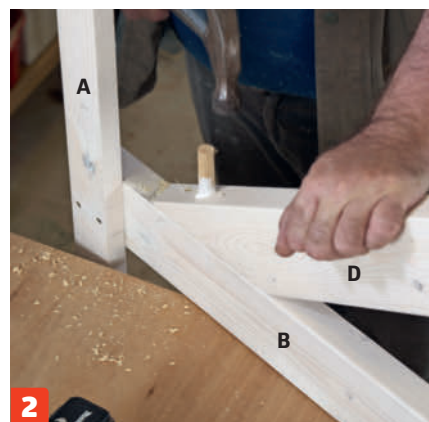
Grinden byggs nu lite enklare

Den ursprungliga grinden 1998 byggdes upp av lärkträ. Här använder vi i stället samma material som till resten av staketet, alltså furubrädor till spjälorna och granreglar till spikreglarna. Det är mycket billigare och tillräckligt bra.

Konstruktionen är densamma men vi har gjort det lite enklare att tillverka grinden eftersom vi har hoppar över alla urtagen för snedsträvan. På vår nya grind fäster vi den med pluggar och skruvar. Det håller lika bra. Den är fortfarande 108 cm bred.

Grinden är egentligen en ram med två lodräta spjälor A och två vågräta spikreglar B. Spjälorna skruvas fast med två 4 x 50 mm skruvar i varje fog. När grinden vänds kan vi markera för snedsträvan.

Som en förstärkning fäster vi en plugg i varje fog. Vi borrar igenom snedsträvan D och halvvägs ner i regeln B med en 16 mm borrh och limmar fast en plugg. När limmet har härdat sågas pluggen av.

Resten av spjälorna A läggs upp och fördelas så att det är lika stort avstånd mellan dem och så att de sitter lika högt. Spjälorna skruvas fast med två 4 x 50 mm skruvar i varje fog. Vi förborrar för skruvarna.

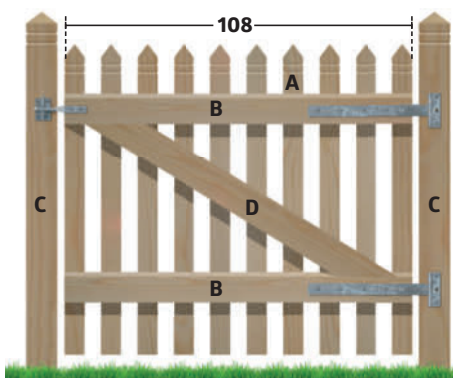
MATERIAL

- Stolpar (C): 100 x 100 mm lärkträ
- Spikreglar (B) och snedsträva: 45 x 95 mm gran
- Spjälor: 21 x 60 mm furu (A) (här används 25 x 125 mm sågat virke som hyvlas och delas på längden till två spjälor)
- 16 mm rundstav
- Skruvar: 4 x 50, 5 x 80 och 5 x 90 mm
- Beslag: Grindklinka, grindgångjärn och vinkelbeslag, 40 x 40 mm
- Beslagsskruvar: 3 x 35 mm
- Grundolja, färg (här linoljetyp) och vattenfast lim

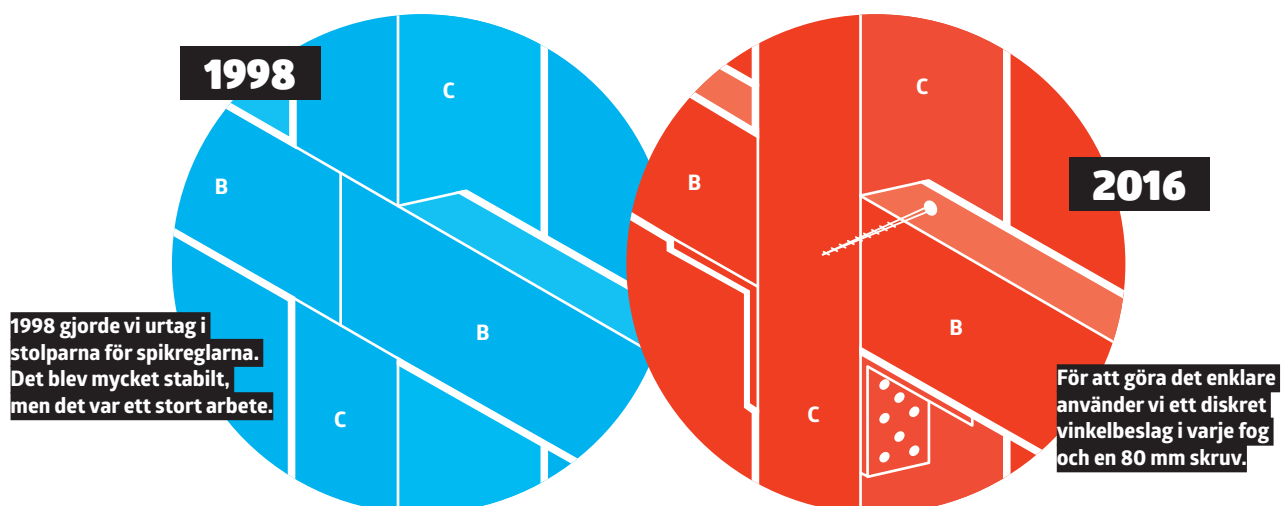
SPECIALVERKTYG

- Ev. bordscirkelsåg och fräs

Grindens bredd bestämdes av att man ska kunna passera igenom öppningen med en cykel, skottkärra eller barnvagn. Avståndet mellan stolparna är cirka 112 cm.

Det är enklare att resa det nya staketet

Allt trä behandlas före monteringen

Innan vi reser staketet ska allt trä grundas en gång och därefter målas (här med linoljefärg) två gånger. Alltså samma ytbehandling som staketet fick 1998. Linoljeprodukter ska alltid läggas på i flera tunna skikt. När staketet har monterats stryker vi det en gång till.

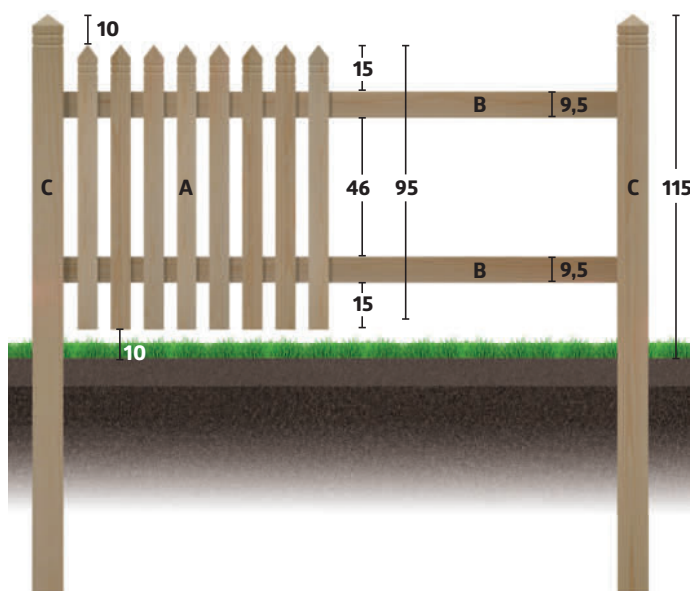
De vågräta spikreglarna sätter vi fast med vinkelbeslag och en skruv från ovansidan. Skruven försänks och därefter fyller vi hålet med linoljekitt så allt det inte kan tränga in vatten. Sedan målar vi varje skruvhål.

Stolparna C grävs ner i marken. Vi sätter först ner de två yttersta och sedan drar vi snören mellan dem. Hålen i marken ska vara 10 cm djupare än stolpen för att vi ska få plats för lite makadam.

Spjälorna A skruvas fast med två 4 x 50mm skruvar i varje fog. Vi använder avståndsklossar för att hålla samma avstånd mellan spjälorna. Vi kollar hela tiden med vattenpass att de hamnar lodrätt.

Spikreglarna B har monterats så att baksidan sitter plant med baksidan på stolparna C.

Du bestämmer själv hur högt ditt staket ska vara. Vi har gjort det 115 cm högt och spetsen på spjälorna sitter något under det nedersta spåret i stolparna.

Grinden sätts fast på stolpen med grindgångjärn. De skruvas först fast på grinden med beslagsskruvar och sedan på stolpen. Grindklinkan fästs också först på grinden och sedan på stolpen.